

ÎNCHEIERE

01 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă

Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de reprezentantul Autorității Naționale de Integritate, Cotorobai Svetlana împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Niculcea Andrei împotriva Comisiei Naționale de Integritate cu privire la contestarea actului administrativ,

c o n s t a t ă :

La 18 iulie 2016 Niculcea Andrei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Naționale de Integritate (reorganizată în Autoritatea Națională de Integritate) cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a invocat că, prin actul de constatare nr. 03/254 din 30 iunie 2016, Comisia Națională de Integritate a constatat încălcarea de către reclamantul Niculcea Andrei, în calitate de ex procuror în cadrul Procuraturii Generale, a regimului juridic al declarării veniturilor și proprietăților pentru anul 2014, pretensele ilegalități fiind exprimate în nedeclararea unui transfer bănesc în sumă de XXXXX, a apartamentului aflat în folosință, situat în XXXXX și a unui cont cu rulajul pentru perioada 01.01.2014 – 31.12.2014 în mărime de 0 lei.

Susține că Comisia Națională de Integritate nu a constatat și nu a indicat în actul contestat că suma de XXXXX de lei a intrat în patrimoniul declarantului, anume în perioada de exercitare a funcției, iar suma respectivă nu poate fi calificată drept diferență vădită în sensul noțiunii legale, întrucât pretinsul activ financiar și transfer bancar nu depășește suma de XXXXX de lei.

Consideră, că în actul administrativ lipsește obiectul declarării, iar Comisia Națională de Integritate și-a depășit atribuțiile legale și a exercitat verificarea respectării regimului juridic al declarării veniturilor și proprietăților mai mult de 6 luni, fiind o perioadă excesivă în raport cu circumstanțele cauzei și volumul acțiunilor utile a controlului de legalitate.

Solicită anularea actului nr. 03/254 din 30 iunie 2016 de constatare a încălcării regimului juridic al declarării veniturilor și proprietăților pentru anul 2014, de către Niculcea Andrei, în calitate de ex procuror în cadrul Procuraturii Generale, exprimat prin indicarea intenționată în declarația cu privire la venituri și proprietăți pentru anul

2014 a datelor inexistente și incomplete și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 octombrie 2016 s-a admis cererea părții pârîte și s-a substituit pârîtul Comisia Națională de Integritate cu succesorul în drepturi, Autoritatea Națională de Integritate în cadrul examinării cauzei civile la acțiunea reclamantului Niculcea Andrei către Comisia Națională de Integritate privind anularea actului de constatare nr. 03/254 din 30.06.2016 (f.d.22).

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 24 ianuarie 2017 s-a admis acțiunea, s-a anulat actul de constatare nr. 03/254 din 30 iunie 2016, emis e către Comisia Națională de Integritate. S-a încasat de la Autoritatea Națională de Integritate în folosul lui Niculcea Andrei suma de 2000 de lei cu titlu de asistență juridică. În rest, cererea privind încasarea cheltuielilor de judecată, s-a respins.

Prima instanță a constatat că, suma pretinsă ca venit nedeclarat în valoare de XXXXX nu a fost de fapt constatăată ca o diferență vădită de venit. Or aprecierea pretinsului venit nici nu a fost convertit în valută națională pentru a fi stabilită care este totuși valoarea nedeclarată, motiv din care modul de constatare a pretinsei încălcări imputate reclamantului, în speță – regimul juridic al veniturilor și proprietăților este contrară pct.49 și pct.50 al Regulamentului Comisiei Naționale de Integritate, aprobat prin Legea cu privire la Comisia Națională de Integritate nr. 180 din 19.12.2011.

La fel, instanța a mai constatat că utilizarea de către reclamant a adresei poștale a proprietății mamei sale în corespondența cu banca nu constituie obiect al declarării veniturilor și proprietăților și implică prezumția deținerii de către reclamant a drepturilor reale în privința bunului imobil.

Prima instanță a reținut faptul că competența Comisiei Naționale de Integritate de a sesiza organele de urmărire penală era condiționată de existența diferenței vădite între veniturile realizate pe parcursul exercitării funcției și proprietatea dobândită în aceeași perioadă, însă Comisia Națională de Integritate a constatat în cadrul controlului că nu s-a stabilit o diferență vădită între veniturile realizate pe parcursul anului 2014 și proprietatea dobândită în aceeași perioadă de către reclamantul Niculcea Andrei, Comisia Națională de Integritate nu era în drept să sesizeze organul de urmărire penală, ci urma să dispună clasarea dosarului, astfel actul de constatare contestat fiind ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017 s-a respins cererea de apel a Consiliului Național de Integritate și s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 24 ianuarie 2017.

La 21 august 2017 reprezentantul Autorității Naționale de Integritate, Cotorobai Svetlana a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat circumstanțele de fapt ale cauzei și a menționat că instanțele inferioare au aplicat legea materială care nu trebuia aplicată și au aplicat legea materială care nu trebuia să fie aplicată, interpretînd eronat legea.

Susține că organul de urmărire penală a fost sesizat, deoarece Comisia Națională de Integritate neavînd competențe de a cita și audia martori sau de a examina veridicitatea afirmațiilor, nu putea verifica explicațiile intimatului.

Consideră că instanțele inferioare nu au ținut cont de dispozițiile art. 4 și art. 14 alin. (3) din Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere nr. 1264 din 19 iulie 2002 (în

continuare – Legea nr. 1264 din 19 iulie 2002).

Potrivit art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

b) recursul este declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul de admisibilitate constată faptul că din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017 (f.d. 94-99), însă aceasta a fost expediată participanților la proces prin scrisoarea de însoțire cu nr. de ieșire 13332 din 17 iulie 2017 (f.d. 100), iar recursul a fost declarat la 21 august 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe cererea de recurs (f.d.101-103). Prin urmare, raportînd data pronunțării deciziei recurate cu data declarării recursului, calea de atac se consideră exercitată în termen.

Cu referire la sesizarea organului de urmărire penală de către Comisia Națională de Integritate, deoarece nu puteau fi verificate explicațiile intimatului din lipsa competenței de a cita și audia martori sau de a examina veridicitatea afirmațiilor, completul de admisibilitate nu pot fi reținute, întrucât legea expres prevedea modul și temeiul în baza căruia putea fi sesizat organul de urmărire penală. Astfel, Regulamentul Comisiei Naționale de Integritate, aprobat prin Legea cu privire la Comisia Națională de Integritate nr. 180 din 19.12.2011 (în vigoare la momentul emiterii actului contestat), în pct.49 lit. a) stipula, dacă, în urma comparării datelor din declarații și examinării documentelor suplimentare primite, se constată că există o diferență vădită între veniturile realizate pe parcursul exercitării funcției și proprietatea dobândită în aceeași perioadă, Comisia: suspendă controlul și sesizează organele de urmărire penală – în situația în care se constată existența unor probe sau indicii temeinice privind săvârșirea unor fapte penale.

La fel, nu pot fi reținute nici cele invocate că instanțele inferioare nu au ținut cont de dispozițiile art. 4 și art. 14 alin. (3) din Legea nr. 1264 din 19 iulie 2002, or la caz acestea nu sunt aplicabile.

Respectiv, argumentele invocate în recurs poartă un caracter declarativ fără suport probator, or instanțele inferioare au examinat multiaspectual circumstanțele cauzei prin prisma argumentelor invocate de recurent și probelor anexate la materialele cauzei cu aplicarea corectă a normelor de drept material pertinente.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează că în cererea de recurs formulată, reprezentantul recurentului nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, circumstanță care în esență face imposibilă exercitarea de către instanța investită cu realizarea căii de atac, prin controlul legalității deciziei recurate. Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei și transcrierea normelor de drept care în viziunea acestuia sunt aplicabile speței, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii.

În acest sens, completul de admisibilitate reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul al un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de reprezentantul Autorității Naționale de Integritate, Cotorobai Svetlana nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată, fiind neglijate în mod clar dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că reprezentantul Autorității Naționale de Integritate, Cotorobai Svetlana a depus cererea de recurs, după ce a avut posibilitate de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr. 21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanțele inferioare au examinat cauza sub toate aspectele, au verificat și au apreciat corect probele prezentate și au aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție în mod unanim ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de reprezentantul Autorității Naționale de Integritate, Cotorobai Svetlana, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de reprezentantul Autorității Naționale de Integritate, Cotorobai Svetlana, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță